

Europeisk minimilön

Tankar om överlåten befogenhet med
anledning av ett direktivförslag

23 november 2021

Arbetsrättsliga föreningen

Erik Sjödin

Syftet med direktivet

- Fyra kapitel
- Förbättra arbets- och levnadsvillkoren (art. 1)
- Säkra tillgång till minimilön (art. 1)
- Tillräckliga minimilöner ger/är
 - En förutsättning för hållbar tillväxt, Ökar rättvisan på den inre marknaden, kan upprätthålla inhemsk efterfrågan, utjämnar skillnader mellan män och kvinnor

Förslagets innehåll

- Garantier om vad direktivet **inte** ska innebära
 - Full respekt för parterna, Inte påverka sättet att fastställa minimilön, Inte innebära lön i lag eller allmängiltiga kollektivavtal (art. 1)

Direktivets materiella innehåll

- Kapitel I
 - Vilka omfattas: arbetstagare (art. 2)
 - Ett antal definitioner (art. 3) bl.a.
 - Kollektivavtal
 - Minimilön
 - Främjande av kollektiva förhandlingar (art. 4)

Direktivets materiella innehåll

- Kapitel II om lagstadgande minimilöner
 - Kriterier för tillräcklig minimilön (art. 5)
 - Variationer och avdrag ska vara små (art. 6)
 - Parternas involvering i bestämmande av minimilöner (art. 7)
 - Tillgång till minimilön enligt lag (art.8)

Direktivets materiella innehåll

- Kapitel III övergripande bestämmelser
 - Lön enligt kollektivavtal och /eller lagfäst minimilön vid offentlig upphandling (art.9)
 - Övervakning och datainsamling (art. 10)
 - Omfattande skyldigheter

Direktivförslagets materiella innehåll

- Kapitel III
 - Rätt till prövning och skydd vid överträdelser inbegripet skälig kompensation. Oberoende av om lön bestäms i lag eller kollektivavtal (art. 11)
 - Sanktioner om bestämmelser överträds (art. 12)

Har EU befogenhet att anta direktiv om tillräckliga minimilöner?

- Principen om överförd befogenhet (art 5 EUF)
- Rättslig grund
 - Artikel 153.1 b anställningsvillkor
 - Lön är uppenbart ett anställningsvillkor

Har EU befogenhet att anta direktiv om tillräckliga minimilöner.

- Undantaget i artikel 153.5 FEUF
 - "Bestämmelserna i denna artikel ska inte tillämpas på löneförhållanden, föreningsrätt, strejkrätt eller rätt till lockout."
- Hur ska undantaget förstås?

Har EU befogenhet att anta direktiv om tillräckliga minimilöner?

- EU-domstolen om undantaget i artikel 153.5.
 - Undantaget ska tolkas restriktivt
 - Omfattar åtgärder som innebär en direkt inblandning i fastställandet av löner
 - En systematisk tolkning

Har EU befogenhet att anta direktiv om tillräckliga minimilöner?

- Utgör förslaget en direkt inblandning i fastställandet av löner?
 - Artikel 5 om kriterier för lagstadgad minimilön
 - Artikel 11 om rätt till prövning och kompensation

Har EU befogenhet att anta direktiv om tillräckliga minimilöner?

- Finns det andra tolkningsalternativ?
- En mer historiskt inriktad tolkning av artikel 153.5
- Finns andra alternativa rättsliga grunder?

Har Sverige överlåtit befogenhet till EU att reglera minimilöner

- De s.k. Flynnbrevet spökar alltjämt
- Dessa har begränsad betydelse idag.

Har Sverige överlåtit befogenhet till EU att reglera minimilöner

- KU om rättsakter utanför den överlåtna befogenhet:
 - Ligger med andra ord den beslutade rättsakten inom det område där beslutanderätten överlåtits? Blir svaret att den ligger utanför detta område, **är den inte giltig EG-rätt i Sverige**. (KU 1993/94:21, s. 29)

Har Sverige överlåtit befogenhet till EU att reglera minimilöner

- Regeringsformens gränser för den överlåtna befogenheten.
- 10 kap 6 § RF
 - Inte röra principerna för statsskicket
 - Motsvarande rättighetsskydd
 - 1994 års EU lag
 - Inget om arbetsmarknadens reglering

Hur och när kan dessa frågor aktualiseras om ett direktiv antas

- EU
 - Ogiltighetstalan
 - Förhandsavgöranden
- Sverige
 - Subsidiaritetsinvändning
 - Vid genomförande
 - Vid domstolstvist

Ett första eller sista steg

- Ett förslag i riktning mot en mer social marknadsekonomi.
- Är det slutet eller början?

PTK

SVENSKT NÄRINGSLIV

EU-rådet och minimilönedirektivet – ett partsgemensamt perspektiv och påverkansarbete

- Kort om EU-rådets uppdrag
- EU-rådets påverkansarbete i minimilönefrågan
- Status i förhandlingen här och nu – EP och ministerrådet
- Framöver – implementering mm

1 oktober 2018

PTK

Arbetsmarknadens EU-råd

- **SN, LO, PTK** - repr för kollektivavtalsbärande parter i privat sektor
- **Konsensus** - gemensamma ställningstaganden
- **Sammansättning 6 + 5 + 5**
- **Roterande ordförandeskap** (PTK 2021, SN 2022, LO 2023)
- **Beredningsutskott**
- **Befintliga resurser**

- **Initiativ avseende arbetsmarknadsfrågor på EU-nivå:** gemensamma ställningstaganden + var och en och gemensamt agerar i enlighet med dessa inom sina respektive organisationsstrukturer på nationell och europeisk nivå samt i övriga relevanta samverkansstrukturer.
- **När beslut har fattats på EU-nivå** om direktiv och andra rättsakter: gemensamma ställningstaganden + att var och en och gemensamt agerar i enlighet därmed i förhållande till dessa rättsakters genomförande.
- **När tvister** uppstår mellan parternas medlemsorganisationer om rättsliga effekter av reglering av arbetsmarknadsfrågor på EU-nivå, sådana tvister i första hand löses utan rättsligt avgörande.
 - Obs: förutsätter att medlemsorganisation inte motsätter sig dess medverkan.

The dignity of work is sacred. Within the first 100 days of my mandate, I will propose a legal instrument to ensure that **every worker in our Union has a fair minimum wage.**

PTB

SVENSKT NÄRINGSLIV

EU-rådets gemensamma slutsatser

- I strid med fördraget
 - Innehåller inget undantag för Sverige
 - Förslaget säger att SE inte ska tvingas införa lagstadgad minimilön eller allmängiltigförklaring
 - Men skyldigheter i direktivet gäller och resultatet ska uppnås
 - Men obs: ett direktiv ska vara bindande för varje medlemsstat till vilken det är riktat, med avseende på det resultat som ska uppnås men ska överlåta åt de nationella myndigheterna att bestämma form och tillvägagångssätt för genomförandet.
-
- Den svenska kollektivavtalsmodellen står på spel
 - Del av utveckling i stort – grunden till en EU-rättslig arbetsmarknadsmodell

Förslaget strider mot EUs fördrag

Artikel 153.5 i fördraget om den europeiska unionens funktionssätt (FEUF)

- EU har inte kompetens att lagstifta om "**löneförhållanden, föreningsrätt**, strejkrätt eller lockout"

Artikel 153.1 f FEUF Företrädande och kollektivt tillvaratagande av arbetstagarnas och arbetsgivarnas intressen, inbegripet medbestämmande

- EU får lagstifta men det krävs enhälligt beslut av medlemsstaterna

Subsidiaritetsprincipen

Rättsliga analyser för riktad spridning

PTK

Labour Market Council for EU Affairs

Joint legal analysis of the Commission's proposal for a directive on adequate minimum wages in the European Union

December 2020

Claes-Mikael Ståhl
The Swedish Trade Union Confederation (LO)

Hedvig Forssellus
Council for Negotiation and Cooperation PTK

Jahn Wahlstedt
Confederation of Swedish Enterprise (Svenskt Näringsliv)

PTK

PTK

In-depth analysis

Joint in-depth analysis of the European Commission's proposed directive on adequate minimum wages, taking into account the opinion of the Council Legal Service

April 2021

Hedvig Forssellus, Council for Negotiation and Cooperation (PTK)
Hanna Björknäs, Swedish Trade Union Confederation (LO)
Karolina Löf, Confederation of Swedish Enterprise (Svenskt Näringsliv)

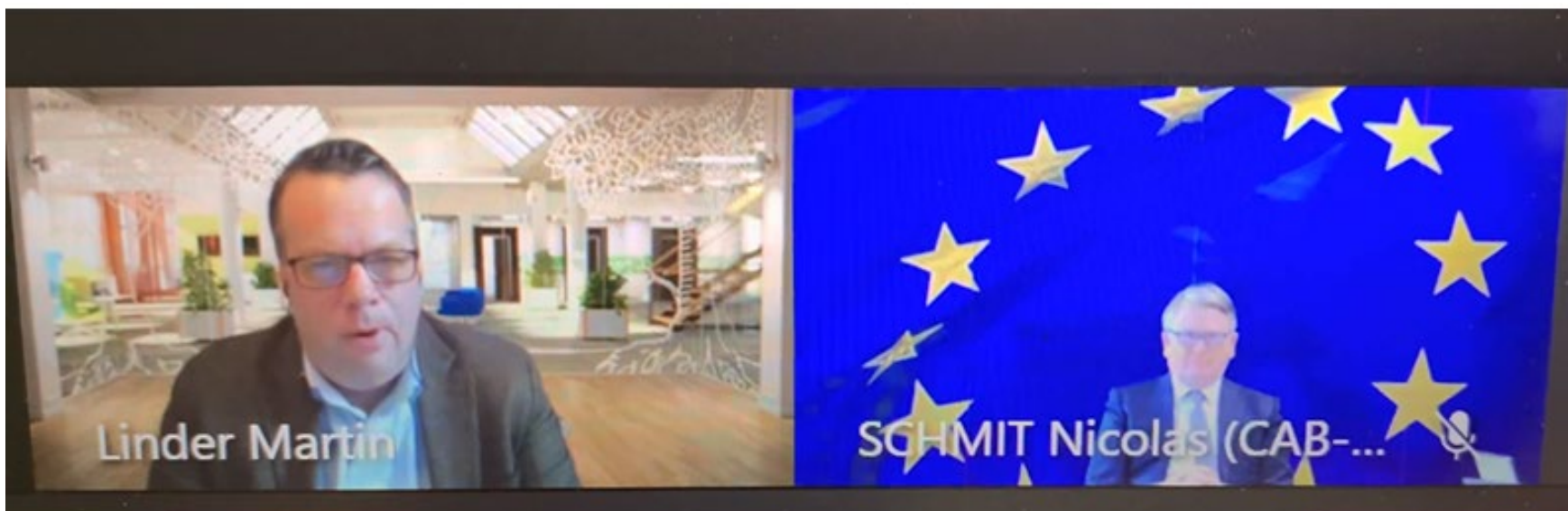
EU-rådet 11 mars 2021

PTK

SVENSKT NÄRINGSLIV

ÉCONOMIE • UNION EUROPÉENNE

Les pays nordiques vent debout contre un salaire minimum imposé par l'Union européenne

Dans les trois pays du nord de l'Europe, le niveau des salaires est déterminé par les accords collectifs, négociés par les partenaires sociaux. Le patronat et les syndicats estiment qu'une régulation européenne pourrait miner le modèle social scandinave.

Par Anne-Françoise Hivert • Publié aujourd'hui à 10h17, mis à jour à 10h44

Lecture 4 min.

Article réservé aux abonnés

EU employment

+ Add to myFT

Brussels faces fight over minimum wage pledge for EU

Resistance from members worried that collective bargaining deals will be undermined

Ursula von der Leyen has pledged to introduce a 'framework' for minimum wages in the EU while respecting differences between individual labour markets © Juliem Warnand/EPA

Sam Fleming in Brussels JANUARY 2 2020

152

Brussels is facing a battle over plans to introduce

Subscribe →

The Guardian

News Opinion Sport Culture Lifestyle

European Union

Nordic countries at odds with EU over minimum wage

Countries including Denmark and Finland fear one-size-fits-all plan could undermine collective

14 september 2020, dagen innan linjetalet

PTK

SVENSKT NÄRINGSLIV

DN DEBATT 14/9

”EU kommer inte att tvinga Sverige att införa minimilöner”

● Ursula von der Leyen: Syftet med EU-förslaget om minimilöner är att motverka lönedumpning, inte att äventyra modeller som den svenska.

DN Debatt Repliker

*DN Debatt Repliker.
”Ett EU-direktiv om
minimilöner är helt
oacceptabelt”*

PUBLICERAD I GÅR 09:47

REPLIK DN DEBATT 14/9.

Svenskt näringsliv, LO och PTK: Vår ståndpunkt är inte unik för Sverige utan delas av arbetsgivare, fackförbund och regeringar i hela Skandinavien.

PTK

SVENSKT NÄRINGSLIV

”En fotnot är som att springa ner för att svara på dörrklockan på din bröllopsnatt” – om fotnot 30 från rådets rättstjänst

- ...Furthermore, the analysis in this opinion is based on the understanding that **the Proposal does not oblige Member States to grant access to minimum wage protection to all workers**. Article 1(1)(b) clearly states that the proposed directive *"establishes a framework for (...) access of workers to minimum wage protection, in the form of wages set out by collective agreements or in the form of a statutory minimum wage where it exists"*.
- **If, however, this provision was taken to mean that the Proposal would oblige Member States to grant access to minimum wage protection to all workers, the Proposal would thus directly interfere with the minimum wage coverage in the Member States, and such a provision would therefore fall under the exception of Article 153(5) TFEU.**

PTK

SVENSKT NÄRINGSLIV

Minimum wage, maximum ambiguity

- 'Fotnot 30' rådets rättstjänsts yttrande v. individuella rättigheter
- EP:s rättstjänst – andra invändningar
- KOM:s rättstjänst får antas anse förslaget förenligt med fördraget och rättsliga grunden

Brev från EU-rådet med analys av yttrandet från EP:s rättstjänst

- Three different views on the proposal's conformity with the legal basis
- Three different views on individual rights and what this means for the proposal
- Three different takes on the proposal amount to an unacceptable legal uncertainty

Europe

Nov 13th 2021 edition >

Charlemagne

Minimum wage, maximum rage

A fight about worker pay pits a Scandinavian duo against the rest of the EU

PTB

SVENSKT NÄRINGSLIV

Förhandlingen: Europaparlamentet

- **Betänkande antaget i EMPL-utskottet 11 november 2021**
 - Inget stöd för undantag
 - Över 900 ändringsförslag
 - Mandat förilog-förhandlingar (utan plenum-behandling)
- **Plenum ska denna vecka rösta om betänkandet ska "öppnas upp"**
 - "Minoritetsskydd" i EP:s regler – 71 röster kan kräva att betänkande behandlas i plenum
- **Omröstning vid plenarsession (troligen 24 eller 25 nov)**

- View to improving working and living conditions in the Union ***for all workers, and in order to contribute to upward social convergence, and the reduction of wage inequality and the gender pay gap throughout the Union***, a framework for:
- setting adequate ***and fair*** levels of minimum ***wages in order to ensure at least a decent standard of living of workers and their families***;
- Vissa förbättringar om individuella rättigheter
- Legaldefinitioner av collective bargaining, collective agreement och täckningsgrad
 - 80 % täckningsgrad
- Föreningsrättskränkning mm
- Medlemsstaterna ska granska tillräckligheten av lagstadgade minimilöner, referensvärde ***60% of the gross median wage and 50% of the gross average wage***.
- Rapportören i EP: Vi har klargjort att det inte finns någon individuell rätt till upprättelse om ni ordnar ert minimilöneskydd via kollektiva förhandlingar

- **Sloveniens ordförandeskap, juli-december 2021**
 - Rad kompromissförslag juli – dec: bättre, ramverk och början på "urvattning"
 - Ff a tvetydigt och oklart i flera delar
 - Adequacy, all workers, direktivets tillämpningsområde?
- **Härnäst:**
 - Coreper 24 november 2021
 - EPSCO 6 december 2021 för allmän inriktning (mandat till trilog-förhandling)
 - Ff rörlig materia, men regeringen gör bedömningen att nuvarande kompromisstext kan ses som ett slags undantag för Sverige
- **Trilog-förhandlingar (KOM, EP och rådet)**
- **Frankrikes ordförandeskap, januari-juni 2022**
 - Presidentval april 2022 - vill ha resultat

- Trilogen: KOM, EP och rådet in i förlikningsförhandlingar
- Resultat?: ett otydligt och motstridigt lagförslag med ett innehåll som går utöver EU:s kompetens på det socialpolitiska området och med potentiellt stora risker för vår svenska avtalsmodell.
- Ingen konsekvensanalys, ingen motsvarighet till svensk lagstiftningsprocess med förarbeten
- Ytterst fråga för EU-domstolen
- Det måste bli tydligt att ett direktiv aldrig får kräva att någon bedömning av tillräckligheten av kollektivavtalade löner görs, ej heller att krav införs om tillgång till minimilöneskydd för alla arbetstagare. (Jmf fotnot 30)
- Kommande implementering i SE – omfattning?